

RIKTLINJER BOENDESTÖD

Handläggningsstöd och riktlinjer för biståndsbedömning i Laxå kommun

DEN 28 MAJ 2019
LAXÅ KOMMUN

Innehåll

1 Inledning.....	2
1.1 Riktlinjernas syfte	2
1.2 Avgränsning	2
2 Lagstiftning	2
2.1 Socialtjänstlagen (2001:453)	2
2.2 Förvaltningslagen (1986:223).....	2
2.3 Delegation	3
3 Boendestöd	3
3.1 Bakgrund	3
3.2 Syfte och målsättning med boendestöd	3
3.3 Målgrupp	3
3.3.1 Psykisk funktionsnedsättning	3
3.3.2 Neuropsykiatrisk funktionsnedsättning	3
3.4 Begränsning av målgrupp	3
4 Insatser inom boendestöd.....	4
4.1 Praktiskt stöd i hemmet	4
4.2 Socialt stöd	4
4.3 Pedagogiskt stöd	4
4.4 Avgränsningar i boendestöd.....	4
4.5 Tillgänglighet	5
5 Handläggning av boendestöd.....	5
5.1 Utredning och bedömning	5
5.2 Handläggningstid.....	5
5.3 Beslut om bistånd.....	5
5.4 Överklagan.....	6
6 Omprövning och uppföljning av biståndsbeslut.....	6
6.1 Ändring av ett gynnande beslut	6
6.2 Tidsbegränsning.....	6
6.3 Omprövningsklausul.....	6
6.4 Uppföljning	6

1 Inledning

Riktlinjerna ska vara en vägledning för handläggare i arbetet med utredning och bedömning av behovet av bistånd enligt Socialtjänstlagen (SoL). Insatserna ska präglas av en helhetssyn, kontinuitet samt att den enskildes egna resurser ska tillvaratas.

Riktlinjerna är ett komplement till, men inte en ersättning för, de lagar och föreskrifter som styr verksamheter inom området. Riktlinjerna är en vägledning avseende kommunens ambitionsnivå vid biståndsbedömning. Ytterst är det den enskildes behov av stöd och hjälp som är avgörande vid beslut om insats. Varje beslut ska vara baserat på den enskilde individens behov. Således innebär riktlinjerna inte någon inskränkning i den enskildes rätt att få en individuell prövning av sin ansökan.

1.1 Riktlinjernas syfte

Riktlinjerna syftar huvudsakligen till att vara ett stöd för handläggarna i bedömningen utifrån den enskildes ansökan och behov. Här klarläggs vilka insatser som vanligtvis beviljas samt i vilken omfattning dessa insatser vanligtvis kan beviljas.

Riktlinjerna har tre huvudsyften:

- ✓ Ge en generell beskrivning av Laxå kommuns socialtjänsts insatser och därmed informera den enskilde, anhöriga och allmänhet om vilket stöd de kan förväntas få.
- ✓ Fungera som en vägledning för handläggare i utformningen av biståndet.
- ✓ Bidra till enhetliga bedömningsgrunder för att garantera rättssäkerhet för de sökande.

1.2 Avgränsning

Denna riktlinje omfattar endast biståndsbedömning av boendestöd enligt socialtjänstlagen. Riktlinjen omfattar inte verkställighet av boendestöd.

2 Lagstiftning

2.1 Socialtjänstlagen (2001:453)

Socialtjänstens mål beskrivs i Socialtjänstlagens (SoL) 1 kap 1§:

”Samhällets socialtjänst skall på demokratins och solidaritetens grund främja människornas - ekonomiska och sociala trygghet, - jämlikhet i levnadsvillkor, - aktiva deltagande i samhällslivet. Socialtjänsten skall under hänsynstagande till människans ansvar för sin och andras sociala situation inriktas på att frigöra och utveckla enskildas och grupperns egna resurser.

Verksamheten skall bygga på respekt för människornas självbestämmanderätt och integritet.”

Bistånd beviljas enligt Socialtjänstlagen (SoL) 4 kap 1§:

”Den som inte själv kan tillgodose sina behov eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt har rätt till bistånd av socialnämnden för sin försörjning (försörjningsstöd) och för sin livsföring i övrigt. Den enskilde ska genom biståndet tillförsäkras en skälig levnadsnivå. Biståndet ska utformas så att det stärker hans eller hennes möjligheter att leva ett självständigt liv.”

Boendestöd enligt SoL 4 kap 1§ är avgiftsfritt. 5

2.2 Förvaltningslagen (1986:223)

All handläggning ska utgå ifrån Förvaltningslagens (FL) bestämmelser. Lagen anger serviceskyldigheter för myndigheter, vilket innebär att handläggaren ska lämna upplysningar, vägledning, råd och annan hjälp till enskilda i frågor som rör myndighetens verksamhetsområde (4§ FL). Varje ärende där någon enskild är part ska handläggas så enkelt, snabbt och effektivt som möjligt utan att säkerheten eftersätts (7 § FL). Vid behov bör myndigheten anlita tolk i kontakter med någon som inte behärskar svenska eller som är allvarligt hörsel- eller talskadad (8 § FL). Det är även förvaltningslagen som reglerar rätten till överklagande av ett beslut (22-25 §§ FL).

2.3 Delegation

Enligt 6 kap. 33 § Kommunallag (1991:900) får en nämnd uppdra åt en anställd hos kommunen att besluta på nämndens vägnar i ett visst ärende eller en viss grupp av ärenden. I Laxå kommun har handläggarna på myndighetsenheten delegation på myndighetsutövning enligt 4 kap. 1 § Socialtjänstlagen. Delegationens omfattning är reglerad i socialnämndens delegationsordning.

3 Boendestöd

Boendestöd innebär ett pedagogiskt psykosocialt stöd i hemmet och i närmiljön, oftast i kombination med praktiskt stöd. För insatsen boendestöd behövs riktlinjer för att tydliggöra målgrupp, handlägningsrutiner och hur insatsen ska utföras. Boendestödets utgångspunkt är dock att beviljade insatser behovs- och individanpassas.

Utifrån handläggares beslut upprättas tillsammans med individen en genomförandeplan som ska styra boendestödsinsatsen.

3.1 Bakgrund

1995 inträdde den så kallade psykiatrireformen som syftade till att förbättra livssituationen för personer med psykiska funktionsnedsättningar och öka deras möjligheter till gemenskap och delaktighet i samhället. Utifrån psykiatrireformen fick kommunerna ett större ansvar för dessa personer och möjligheten att ansöka om boendestöd inom socialtjänsten tillkom.

3.2 Syfte och målsättning med boendestöd

Boendestödets syfte är att, genom ett individuellt utformat stöd, ge den enskilde möjligheten att uppnå en skälig levnadsnivå samt att den enskilde ska kunna uppnå struktur i vardagen och stärka sin förmåga att klara sig på egen hand.

Målsättningen med boendestödet är att den enskilde ska få möjlighet till:

- ✓ En förbättrad och/eller bibehållen psykisk hälsa.
- ✓ Att bo kvar i ordinärt boende.
- ✓ En reell möjlighet till en socialt fungerande livssituation.
- ✓ Förbättra sin levnadsstruktur.

3.3 Målgrupp

Boendestöd riktar sig till personer över 18 år med följande tillstånd:

3.3.1 Psykisk funktionsnedsättning

En person har en psykisk funktionsnedsättning om hen har väsentliga svårigheter med att utföra aktiviteter på viktiga livsområden, och om dessa begränsningar har funnits, eller kan antas komma att bestå under en längre tid. Svårigheterna ska vara en konsekvens av psykisk störning.

3.3.2 Neuropsykiatrisk funktionsnedsättning

Neuropsykiatriska funktionsnedsättningar innebär bland annat svårigheter med det sociala samspillet. Exempel är autism och ADHD.

3.4 Begränsning av målgrupp

För att beviljas boendestöd krävs att det finns utvecklingspotential hos den enskilde. Vidare kan boendestöd endast erbjudas till personer som själva är beredda att vara delaktiga i stödet som ges. Stödet avslutas efter en tid om personen inte aktivt deltar i stödet eller när personen inte kommer utföra det biståndet avser. I dessa fall får personen ansöka om annan insats. Se stycke 6.3.

Övre åldersgränsen är 65 år. Undantag kan dock förekomma utifrån den enskildes behov. Om personen på grund av sin åldersprocess bäst kan få sina behov tillgodosedda till exempel genom

hemtjänstinsats ska ärendet avslås och individen får ansöka om annat bistånd. Likaså om personen är yngre än 65 år, men har fysiska funktionsnedsättningar som överstiger de psykiska funktionsnedsättningarna.

4 Insatser inom boendestöd

Boendestödets insatser behovs- och individanpassas, med utgångspunkt i den enskildes förutsättningar, utifrån tre huvudsakliga områden:

- ✓ Praktiskt stöd i hemmet
- ✓ Socialt stöd
- ✓ Pedagogiskt stöd

Delarnas omfattning och individens behov kan variera över tid. Detta innebär att den enskilde i perioder kan ha behov av endast praktiskt stöd eller enbart socialt stöd till perioder med behov av både praktiskt- och socialt stöd. Insatserna och omfattningen i relation till den enskildes behov, situation och funktion bedöms av handläggaren.

4.1 Praktiskt stöd i hemmet

Praktiskt stöd innebär att stödja individen att träna och utveckla och/eller bibehålla grundläggande vardagsaktiviteter i hemmet.

- ✓ Stöd i personlig omvårdnad.
- ✓ Stöd med hushållsgöromål såsom städning, matlagning och att tvätta.
- ✓ Stöd med handling. Handling görs i närområdet, syftet är att man själv i förlängningen ska ta sig till affären för att göra sina inköp.

Arbetet i hemmet betyder att tillsammans med den enskilde praktiskt utföra olika vardagssysslor.

4.2 Socialt stöd

Socialt stöd innebär att stödja individen till att kunna bygga upp sociala kontakter och få en fungerande social tillvaro utifrån sina egna förutsättningar.

- ✓ Stödja individen att komma iväg till en daglig sysselsättning utanför hemmet för att bryta isolering, exempelvis anställning, studier, praktik eller daglig verksamhet.
- ✓ Stödja individen, att utifrån dennes intresse, våga prova och delta i fritidsaktiviteter.

4.3 Pedagogiskt stöd

Pedagogiskt stöd innebär att, genom ett pedagogiskt förhållningssätt, hitta strategier att stödja den enskilde så att denna på egen hand klarar sina vardagsaktiviteter.

- ✓ Tillsammans med den enskilde strukturera papper och göra scheman för att skapa struktur i vardagen.
- ✓ Att tillsammans med den enskilde hitta strategier så att den enskilde på egen hand kan sköta kontakter med myndigheter och vårdinrättningar.
- ✓ Att genom samtalsstöd stötta den enskilde till att klara sin vardag.

4.4 Avgränsningar i boendestöd

Boendestöd beviljas endast när behovet inte kan tillgodoses på något annat sätt. Detta medför att handläggare tydligt måste ha utrett att den enskilde inte själv eller på annat sätt kan tillgodose sina behov.

I boendestödets arbetsuppgifter ingår inte:

- ✓ Flyttstädning eller sanering.
- ✓ Delning av medicin om inte detta delegerats enligt HSL.

- ✓ Hantering av nycklar.
- ✓ Skjuts till exempelvis läkarbesök, finns detta behov får den enskilde ansöka om ledsagning.
- ✓ Resor till andra orter för exempelvis storhandling eller åka till flera affärer.
- ✓ Hantering av den enskildes ekonomi, utan vid sådana behov gäller god man eller förvaltare.
- ✓ Att arbeta med någon form av terapeutisk samtalsbehandling.

4.5 Tillgänglighet

Boendestöd finns tillgängligt dagtid på vardagar.

5 Handläggning av boendestöd

Stöd i ordinärt boende i form av boendestöd enligt socialtjänstlagen, SoL 4 kap 1§, utreds, bedöms och beslutas av handläggare.

5.1 Utredning och bedömning

Funktionsnedsättningen medför, för att bevilja boendestöd, att den enskilde har väsentliga svårigheter att utföra aktiviteter på viktiga livsområden och där dessa begränsningar funnits eller kommer att bestå under en längre tid.

Handläggaren ska ta in underlag för bedömning i den mån det finns, som till exempel läkarintyg som stöd till utformningen. Läkarintyg/diagnos är dock inte ensamt berättigande eller direkt beviljande för insatsen och inte heller överordnat andra bedömningsgrunder. Det räcker alltså inte med ett intyg som beskriver eventuell diagnos för att bevilja boendestöd. Handläggaren ska göra en kartläggning över den enskildes livssituation vilket innebär en genomgång av uppväxt, familjeband, vilka svårigheter/resurser som finns etc. Därtill ska även handläggaren utreda att det stöd som boendestöd kan ge inte redan är- eller kan bli tillgodosett på något annat vis.

Målgruppen utgörs av personer med psykiska funktionsnedsättningar, personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar och personer med lindriga intellektuella funktionsnedsättningar. Dessa funktionsnedsättningar ska dock inte innebära så pass omfattande behov så att de kan beviljas boende för särskild service. Personer med ovanstående problematik kan exempelvis vara socialt isolerade, riskera sanitär olägenhet eller vara i riskzoon för vräkning. Vidare kan det finnas allvarlig problematik gällande att planera/strukturera, att handla, att ha kontakt med myndigheter och att vistas i offentliga miljöer.

5.2 Handläggningstid

Handläggning ska ske skyndsamt efter det att ansökan eller anmälan inkommit. Med utredningstid avses den tid det tar för ansökan/anmälan inkommit till dess Socialnämnden fattat ett beslut som delgivits den sökande.

5.3 Beslut om bistånd

Den enskilde erhåller beslut om bistånd enligt SoL 4 kap 1§ i form av boendestöd omfattande de insatser som den enskilde beviljats och den totala omfattningen av boendestödets insatser som helhet. En tydlig beskrivning av vilka insatser som den enskilde vid boendestödets start är i behov av, är viktig information för utföraren. Uppdrag skickas från handläggare till utförare via verksamhetssystemet Treserva.

5.4 Överklagan

Vid avslag har den enskilde alltid möjlighet att överklaga. Besvärshänvisning ska följa med beslutet. I den framgår hur den enskilde överklagar, vilken tid den enskilde har på sig från det att hen tagit del av beslutet samt vart överklagan ska lämnas. Handläggare tar del av överklagan och avgör om beslutet ska ändras eller om överklagan ska tas upp till rättslig prövning. Om överklagan går vidare till rättslig prövning skickas den av kommunen till förvaltningsdomstolen som avgör ärendet.

6 Omprövning och uppföljning av biståndsbeslut

6.1 Ändring av ett gynnande beslut

Huvudregeln är att gynnande tillsvidarebeslut inte kan dras in. Dock finns några möjliga skäl till att ändra ett gynnande beslut. Dessa är förbehåll i beslutet (tidsbegränsning eller omprövningsklausul), om tvingande säkerhetsskäl föreligger samt om beslutet blivit oriktigt på grund av att den enskilde vilselett myndigheten.

6.2 Tidsbegränsning

Återkallelseförbehåll eller förbehåll om omprövning efter viss tid anses vara en av de generella grunder som gör det möjligt att ändra gynnande beslut som gäller tillsvidare. Ett beslut kan återkallas med stöd av förbehåll i själva beslutet eller i den författning som ligger till grund för beslutet. När det gäller beslut som endast gäller under viss tid, är det formellt sett inte fråga om en ändring av ett tidigare beslut utan närmast en fråga om vilket innehåll ett nytt beslut ska ha. Beslut om boendestöd ska vara tidsbegränsat. Tidsbegränsningen är individuellt anpassad.

6.3 Omprövningsklausul

Beslut inom SoL i Laxå kommun kan fattas med en omprövningsklausul, vilket innebär att beslutet kan omprövas då ändrade förhållanden påkallar det. Behovet av en sådan omprövning övervägs regelbundet eller då särskilda skäl föranleder det. Signaler från verkställigheten om förändrat behov hos den enskilde kan föranleda omprövning.

- ✓ Om omprövningen avviker från tidigare beslut kan insatsen förändras.
- ✓ Om tidigare beslut fortfarande är aktuellt så förlängs boendestödet efter dialog med individen, eventuell ställföreträdare och boendestödjaren.
- ✓ Om boendestödjaren inte lyckats få kontakt med den enskilde inom en månad kontaktas handläggaren för omprövning av den beviljade insatsen.
- ✓ Boendestöd utför inte insats om individen är påverkad av alkohol eller droger. Kan insatsen av den anledningen inte utföras vid upprepade tillfällen kontaktas handläggaren för omprövning av den beviljade insatsen.
- ✓ Om det vid omprövning framkommer att den enskilde inte är delaktig i stödet som ges eller att ingen utveckling/förbättring syns hos den enskilde trots insatser från boendestöd, kan bedömningen bli att boendestöd inte är rätt insats då behovet kan tillgodoses på annat sätt. I dessa fall får den enskilde ansöka om annan insats.

6.4 Uppföljning

Uppföljning sker enligt lag, föreskrifter och interna rutiner.